

ACC. NR. ^{-/-} 2831

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Småland Upptecknat av: Olle Levander
Härad: Allbo Adress: Trädgårdsgatan 2, Huskvarna
Socken: Mistelås Berättat av Carl Ryhman
Uppteckningsår: 1930 Född år i

~~Uppteckningarna för~~

R E G I S T E R (1-3)

Register.

Odens jakt	4
Prästen som dansade med djävulen; fjärde hjulet under vagnen	5
Sjörrå.....	7
Trollhare	8
Gengångare	9
Gengångare.....	10:a, b, c,
Stämma möte med en död.....	11
Häxor.....	12
Trollkärningen och soldaten	13

Skriv endast på denna sida!

28-

2831

Klok käring: Kaja i Finnshult.....	15
Skicka tillbaka stulet.....	16
Svartkonst	17
Binda tjuvar	18
Svartkonst.....	19
Mästerskytt: Skytta-Jösse.....	20
Stark: Pottentorps here.....	21
Sätta hicka på otrogen fästeman.....	24
Heta stenar mot förgörning	25
Förgjorda bössor	26
Lytessjukdomar: Harläpp, fallandesjukan vådeldsmärke.....	27
Folk h medicin mot skärvan, gulsot, vatten- sot, matleda, gastakramning, kikhosta, torsken, tandvärk, reumatism.....	30
Se sin tillkommande.....	35
"Nedsättning".....	36

Årsgång.....	37
Årsgång: hur man bestämmer tiden	38
Förutsäga dödsfall.....	39
Tydor	41
Möta liktåg	42
Vårfrudagssed	43.

2831

LUNDS UNIVERSITET
FOLKMINNERARKIV

Småland
Norr län
Mistela's för

- 4 -

Utgivet av Olle Fernström,
1930 Hushälsan

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

H. a.

2831

Odens jakt är onda andemakter, som far genom rymden i fågelskepnad, men jag har aldrig hört, att de gjort någon människa illa. Jag har själv hört dem. Det låter, som om det var många sorters fåglaläte.

Odens jakt.

-5-
ACC. NR. 2831

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

A. b.

Landskap: *Blekinge* Upptecknat av: *S. T. Svanberg*
Härad: *M. b.* Adress: _____
Socken: *Hälsjö* Berättat av _____
Uppteckningsår: *1920* Född år _____ i _____

Uppteckningen rör

Den här Fjellstedtska skolan skulle
förr ha varit en mycket syndig skola. De hölls i en källare å
där fick prästerna lära sig all möjlig svartkonst. Det var all-
tid 12 stycken som gick in i skolan som elever, men det var aldrig
mer än 11 som kom därifrån. Den siste, som gick ur rummet, tog den
onde. Vi hade en präst här i Rydaholm som hette Bursell, å han
var den tolvte, när han gick ur skolan. Men han kände till det
där, så när djävulen kom å skulle ta 'en, gav han honom ett band
å sa: "Se här, tag detta så länge.!" Å han slapp ifrån 'en den
gången, men sen var den onde hos honom många gånger å skulle
hämta honom. Å han dansade med honom så fötterna blödde på prästen.
Det var de som såg 'et, men de kunde inte se den onde, utan bara

Prästen som
dansade med
djävulen.

Bursell, som dansade omkring, Då var de alltid tvungna att hämta domprosten i Värnamo, för han var den ende, som kunde få bukt med en. Petter på Kvarntorpet fick köra efter honom å han har talat om att det är en levande sanning. "Kör så fort du kan," sa prästen, "å om hästarna stupa, så byt bara om å ta nya!" Två par hästar stupade, sa Petter, men med det tredje kom han då äntligen fram. När prosten kom in, sa han: "Så stor som du är, så liten ska du bli," å sen borade han ett litet hål i fönsterblyet å drev ut den onde.

En gång, sa Petter, gick ett hjul av vagnen, men då gick prosten av å kastade upp hjulet i vagnen. "Håll nu där!" sa han, å sen gick det lika bra att köra med tre hjul. Det har Petter själv talat om för mig.

Jfr Svartkonstskolan i Wittenberg.

(Ovanstående historia betecknas av soldaten J.G.Sjöstedt, som personligen kände pastor Bursell, som en "evig lögn". Pastorn var visserligen känd för sin värdslighet, han både söp och svor, men annars var det "en ordentlig karl å ingen halvdanner stackare")

- 7 -

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2831

En gång såg jag ett sjörå. Jag skulle köra till Furuberg, å då fick jag se ett fruntimmer rida framför mej på en blackig häst. Hon var så fin, så hon hade inte annat än medaljer på sig, å de sken å blänkte. Jag smiskade på hästen för att hinna upp henne, men då kom vi te ett vägskäl, å där tog hon av ner mot Rymmen å så red hon rakt ut i vattnet, tills det gick över huvet på henne, å då försvann hon. Så'na där sjörå kan förskapa sej te va som hälst. Den här var som den finaste prinsessa.

Sjörå.

Småband
Mls
Mistlar
17/28 1930

- 8 -

gissas Olof Leander
bes. av Carl Ryhman

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

A.R.
2831

De menade, att korna kunde tjumjölkas av
harar. De' var en som skjöt en sådan hare en gång, å när han kom
fram å skulle hämta honom, låg där bara ett par strumpor. Kanske
de' var ett fruntimmer, som förskapat sej till en hare, å sen när
haren ble skjuten hoppade ur strumporna å lämnade dem kvar.

Trollhare.

Om det var någon, som inte kunde få ro i sin grav, t.ex. om han hade gjort nå't ont i livet å inte fått det uppklarat före sin död, kunde prästen gå te deras grav å sätta stopp för-et. I Hjortsberga ska det finnas en grav med ett hål, som inte står te att fylla igen. Det har varit öppet i flera mansåldrar å en kan se steg, som gått därifrån. Det syns bäst på vintern. Jag vet inte, om det finns kvar än, eller om det har blett uppklarat.

Gengångare.

ACC. NR. 2831

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Upptecknat av:
Härad: Adress:
Socken: Berättat av
Uppteckningsår: Född år i

7:0

Uppteckningen rör Gengångare.

Gengångare.

När jag var 16 år, var jag ute och tjä-
nade på ett ställe, å där var ett sånt väsen på kvällarna, så de'
var nästan omöjligt att kunna sova. De' lät mest, som om de kört
med parhästar uppe på vinden å sen skramlade de', som om de vält
ett helt lass med bleckbunkar. Å så där höll de' på hele nätterna.
När jag kom dit, sa de, att de inte brukade låsa dörrarna under
natten, utan jag kunde komma och gå som jag ville. "Dä va bra dä",
sa jag, "om man är ute nå'n kväll. "Å-ja, du blir nog snart be-
låten," menade de på. "Varför dä?" - "Ja, vi få väl se." -

Vi va ute onsdagar, lördagar och söndagar
å dansade å roade oss. En kväll gick jag hem ensam. Det var måna-

ljus å vackert. När jag kom vid lagårn, fick jag se en vit-
klädd karl. Han hade höghatt på sej å en vit skjorta eller
dräkt. När jag kom, gick han runt huset. Jag följde efter ho-
nom, men han gick in i källarn, å dit ville jag inte gå efter.
Innan veckans slut fick jag se honom en gång till, å då frå-
gade jag, vem han var. "Jag är gamle Gummesson och min son
Anders har slagit ihäl mej," sa han. "De' är nog bäst I går,
dit I hör hemma," sa jag. Sonen levde än å dan därpå gick jag
in till honom å ville pressa ur en sanninga, men de' gick inte.
"Ah, dä ä bara en historia," sa han. "Men vore de' inte bäst
att tas me' sanninga, " sa jag, I är gammal å sjuk å ska snart
skiljas ve." Men han ville inte kännas ve nå't. De' gick också

2831

illa för en. Lite grand efteråt, hade jag va't efter ärtris å skulle hem. Gubben var då så pass, så han var med å skulle hålla hästen, för de' var en unghäst å många grindar på vägen. Men hästen skena för en, å han skadade sej mycket svårt.

Jag talade ve gårdborna, å de sa, att när Gummesson dött, hade de' gått en historia om, att Anders ta't livet av en, men de' hade blett tyst. Sen jag hade talat med den däre anden - för se, de ha visserligen en människas skepnad, men de' är bara en ande - ble de' tyst med spökerierna i gården. Det hördes aldrig nå't buller på kvällarna. Innan hade de kunnat få se en gammal gubbe i lagårn. Jag såg en själv. Han stod i ett bås å spekade med fötterna, som om han krafsat ihop foder åt kreatura. Men om en då ville gå in å lysa på honom, slocknade alltid lyktan. Pigan var med en kväll, å när lyktan släcktes blev hon rädd och började skrika. "Stå stilla här, så ska jag hämta tändstickor," sa jag. "Jag tör inte va här ensam," sa hon. "Håll dej i väggen," sa jag, å sen sprang jag ut å hämtade tändstickor. "Såg du nå't? frågade jag henne sen. "Ja, jag såg honom," sa hon.

Småland
Albo
Kistula
1778. 1930

- 11 -

J. J. O. Albo
Kistula
Ber. av Carl Ryhman

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Bib
2831

Stämman möte.

De var en gumma som låg sjuk, å på
dödsbädden bad gubben henne, att hon skulle låta honom få veta,
hur det hade gått henne, när hon var död. Om det hade gått lyck-
ligt, skulle det visa sig ett vackert ljus i öster på en bestämd
kväll, hade det gått illa, skulle det vara svart å mörkt i öster.
Gubben gick ut på bestämd kväll, å då fick han se ett vackert
ljus å han var så innerligt glad, när han gick hem.

Stämman möte

b.a

2831

Jag tror inte att häxor kunde gå i kyrkan. De kunde inte va, där Guds ord nämndes. De fick lov att höra till den avskilda delen. De hade försvurit sig åt den onde, å man påstod, att de var ute var kväll å pratade med honom.

Häxor.

Landskap: Upptecknat av:

Härad: Adress:

Socken: Berättat av

Uppteckningsår: Född år i

C:a /
G:d

Uppteckningen rör

Soldaten och
trollkärningen.

Under finska kriget var det en soldat från Rydaholm, som låg uppe i Norrland. Han hade sin familj i Rydaholm, men så hade han en fästemo i Norrland, å hon lovade, att hon skulle hjälpa honom hem, om han bara ville lägga en guldkedja, som hon skulle skicka med, om Rydaholms kyrktorn. Han lovade att göra det, men innan han for, ville hon ha en tuss hår av hans eget. Nu var han rödhårig å så tog han i stället å klippte å en tuss på sin "kalv" (ryggsäck) å gav henne. Sen trollade hon, så han flög genom luften hem. Men när han hade kommit ett stycke, kände han, hur "kalven" slets av honom, å då förstod han, att hade han givit henne av sitt eget hår, hade han själv flygit tillbaka, för trollkvinnan ångrade

2831

väl, att hon låtit honom fara. När han kom hem, tänkte han, att det var bäst att pröva guldkedjans verkan, innan han la den om kyrktornet, å därför la han den omkring en stor ek, som växte i närheten av kyrkan. Knappt hade han lagt den om stammen, förrän eken rycktes upp med roten å flög bort ^{genom/} luften. Hålan, där den har stått, finns kvar än i dag och kallas klockbytarehålan, emedan ungdomen plägade hållas där förr å spela kort å byta klockor.

Do. L.

2831

I Gällaryd fanns det en käring, som hette Kaja i Finnshult, å hon var en sån där trollgumma. Det var en som gick dit på ren djäkenstyg, bara för att se, hurudan det var. "Sitt ner så länge," sa hon till honom, å sen gick hon ut å skulle tala med den onde, men karlen smög efter för att lyas. Då hörde han den onde säga: "Jag kan inget säga, för han står där å där å lyssnar." Men då var det han som la beha på ryggen å sprang.

Klok käring.

Hon kunde visa på, vem de skulle bli gifta med. När hon varit ute och talat med sin kollega kom hon in å lät dem se sin tillkommande i ett vattenglas.

C. L.

2831

Skicka till-
baka stulet.

Förr fanns det de, som kunde ta reda på stulet å skicka det tillbaka. Den förmågan skulle jag också kunnat ha, om inte mina kamrater hindrat mej. Vi va å badade, å jag skulle just stiga ur vattnet, då jag fick se en vit orm i vattnet. Han var något över en aln lång å hade liksom runda ringar om kroppen å kritane vit var han. Jag ville gå ner å röra vid honom, men det fick jag inte för mina kamrater. "Låt bli, då kan va själva den onde," sa de å så grep de tag i mej. Men hade jag bara fått röra vid honom, hade jag fått förmåga att se fördolda saker.

b. b.

2831

Svartkonst.

Det är två saker en behöver för att kunna göra vad som helst. En ska gå till körkegården å hämta ett dödingaben, men en får inte ta det utan vidare utan måste be om lov, å sen får en inte glömma att lämna tillbaka det, för annars får en inte nå'n ro. Sen ska man döda ett djur, som bara har tre droppar blod. Det finns bara ett sådant djur och det är fladdermusen. Dom tre dropparna ska man ta opp på en tyglapp. Har man de två sakerna kan man göra vad som helst, binda tjuvar å mycke annat.

Svartkonst.

C:6

2831

Binda tjuvar.

Gamle trädgårdsmästare Andersson, som var anställd här före min tid, kunde binda tjuvar. En gång hade drängarna gått åt trägårn för att stjäla äpplen, men när de hade va't uppe i träna å kommit ner på marken igen å skulle ge sej i väg, kunne de inte komma nå'nstans. Å inte kunde de lägga ifrån sej äpplena, utan de fick stå med dom i famnen ända till klockan sju följande morgon. Då kom trädgårdsmästaren. "Va' hade I här å göra?" sa han. "Ja, vi skulle bara smaka på äpplena," menade de på. "Då kunne I sagt te mej," sa Andersson. "Nu kan I lägga äpplena där, å gå!" - Å först då kunde de lägga från sej äpplena, men de fick inte ett enda äpple för sitt besvär.

Binda tjuvar

C. L.

2831

Svartkonst.

Pelle på Häradsskogen kunde göra vad han ville, men han måste va full. En gång var det en torpare här på Tagel, det var förresten Johannes i Gäddvik, som var ute å skjutsade honom. Som de satt där å pratade, frågade Pelle: "Vill du se nå't?" - "Ja-a," sa Johannes, "de' kunne kanske va intressant." Men i detsamma fick han se så mycket, så han ble rent förskrämd. De' myllrade å mök kring vagnen, så de' var nog ett helt kompani. "Nej, ta bort'et," skrek Johannes, "annars hoppar jag å vagnen!" - "Jaså du är så rädder," sa Pelle. Men Johannes han sa ju, att han vill be Gud att slippa skjutsa Pelle på Häradsskogen mer.

Cic

2831

Här var en gammal jägare, som hette Skytta-Jösse, å de' var en säker gubbe. En kväll sa han, att han skulle skjuta en räv. "Inte får I fatt på nå'n räv i kväll i kväll," sa de till honom. "Klockan 10 ska räven ligga här på golvet," sa Skytta-Jösse. Strax före 10 gick han ut å efter en liten stund kom han tillbaka å räven hade han med sej. Jo, de där gamle de hade sina märken, så de visste precis när de skulle gå ut.

(Mer om Skytta-Jösse meddelat av soldaten Sjöstedt.)

Skytta-Jösse.

- 27 -
ACC. NR. 2831

Landskap: Upptecknat av:
Härad: Adress:
Socken: Berättat av
Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

b.c

Uppteckningen rör Pottetorps here.

Pottetorps
here.

Pottetorps here var släkt med Kristina Nilsson. Han var gift med en släkting till henne. Han var så stark, så stark men snäll, så han slog aldrig sina kreatur. "Stackare, orkar du inte dra," brukade han säga om de inte orkade med, å sen drog han själv lasset.

En gång for han in till Sigfrids-
mässememarknad - den hålles i februari månad, förr en hel vecka, nu
tre dagar. Då kom han tidigt å spände å inne på en gård. När
han sen skulle hem, hade bönderna ställt sina vagnar runt omkring.
Då bad han dem, att de skulle va snälla å flytå på dem, men de
bara drev med honom. "Ja, då ska dä väl gå ändå," menade han , å

2831

så gick han efter hästen å bar honom som en lammunge i famnen.
Men när han skulle hämta vagnen, retades de med honom, och då
tog han tag i skacklerna å svängde vagnen runt, å då fick de
bråttom att maka på sej.

En gång hade han slaktat en gris å for te
handlarn för att köpa salt. Då lovade handlarn honom, att han
skulle få en säck salt, om han kunde bära den ända hem till sej
utan att pusta. Sagt å gjort. Men handlaren hade sagt åt sin
packbodräng att lägga i en tiopundsvikt i säcken. Pottetorps
here tog säcken på ryggen å knogade i väg. När han gått ett
stycke, kom han till en hage, där det växte krösen, å då gick
han å plockade med ena handen å bar säcken med den andra. Då
förstod drängen, som följt med för att se efter, att han inte

pustade, att han inte behövde följa med längre. Dagen därpå kom han tillbaka till handlaren å sa: "De" var nog fel säck jag fick, för de' låg en järnvikt i den, som nog I kan behöva." - "Ja," sa handlaren, "men du har ju fått säcken, så du får väl behålla vikten, om du har någon användning för den." Han var rädd, kan veta, att Pottetorps-here skulle fatta misstankar, att han lagt dit den på rackaretyg. Men han sa, att han inte behövde den, så handlaren kunde ju få köpa den för en riksdaler. Men handlaren gav honom fem riksdaler för vikten.

C. i.
2831

Här på Tagel var det före min tid en trädgårdsmästare, som hette Andersson. Han hade en fästmö, som älskade honom mycket, men så svek han henne, å då lovade hon, att hon skulle hämnas. Han fick också hickesjukan å den hade han, så länge han levde. Han hickade i ett, dag å natt. Jag har i alla fall legat i samma rum som han en natt. De' va i Växjö, å han hickade hela natten. Då var han bortåt 70 år. Men vad hon gjorde, för att sätta på en hickesjukan, de' vet inte jag, annars talade de om, att de kunde "sätta ner" dom, så att de inte kunde bli gifta.

Sätta hicka på
otrogen fäst-
man.

2831

När de hade otur med kreatur, skulle de ta
å lägga stenar i elden å sen bära ut å lägga dem i båsen, medan
stenarna ännu var varma.

Medel mot
förgöring.

2831

Om bössan blett förgjord, var det bara att sätta en 25-öring på laddepinnen å dra den fram å till-
baka inne i ^{pipan}pipan, tills bössan blev som försilvråd. Det hjälpte.

Förgjorda
bössor.

ACC. NR.

2831

Landskap: Upptecknat av:

Härad: Adress:

Socken: Berättat av

Uppteckningsår: Född år i

Uppteckningen rör Lytessjukdomar.

Lyte får barnet när det är i moderlivet, så det gäller för modern att akta sej. Det finns ju tre lytesmånader, å det är den förste, den mellerste och siste av de 40 veckorna. En är inte säker för lyten, förrän en har fyllt 40 år. Varje år motsvaras av de 40 veckorna. Om modern såg något å blev rädd, så att det blev en omrörning i blodet, kunde det vara farligt för barnet, men blev hon inte rädd, hade det ingen inverkan.

Blev modern rädd för en hare, blev barnet harmynt.

Såg hon ett djur falla omkull eller någon som var full eller höll på å dö, fick barnet fallandesjukan, å då bar det sig åt på samma sätt, som den modern blivit rädd för.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

J. G. J.

Lytessjukdomar.

Harmynt.

Fallandesjukan.

Men det finns ett medel som hjälper osvikligt. Första gången någon faller, ska en riva av en varenda trase å bränna opp. Men det måste vara första gången, så han får inte ha fallit några gånger. Sen ska en ta den aska, som blir efter kläderna å lägga i vatten å låta den sjuka ta in. Det är konstigt att det hjälper, men jag vet att det gör 'et, för jag har själv sett exempel därpå. Det var en flicka som föll, å jag hade sagt till föräldrarna, att de skulle göra så, å det hjälpte.

Blir modern skrämd av eld, får barnet ett vådeldsmärke på det ställe, där hon först tar sig. I Rydaholm finns det en pojk, som har ett vådeldsmärke över hela kinden, å det fick han på så sätt, att hans mor en gång blev skrämd för eld. Hon skulle gå in i en garderob med ett ljus. Då fick hon se en rätta, som var i en linnetrase. Hon tog å satte

Vådeldsmärke

- 29 -

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

eld på trasen,men när elden blossade opp,blev hon rädd å tog
sig i ansiktet. Pojken har opererats flera gånger,men det hjäl-
per inte.

2831

- 30 -
ACC. NR. 2831

Landskap: Upptecknat av:
Härad: Adress:
Socken: Berättat av
Uppteckningsår: Född år i

Uppteckningen rör Folkmedicin.

Skärva ska de' finnas nio slag av. Min äldsta flicka hade skärvan, å vi sökte en gumma, som tog 50 öre för att hon botade det. De' var nå't konstigt som skulle göras tre veckors tid innan solen gick opp. Det var med nålar, men hur det skulle göras minns jag inte nu, för det var min gumma som sysslade med det. Flickan blev i alla fall bra.

Det var en lasarettsläkare i Växjö, som hette Karström. Han hade en son, som hade skärvan å som han inte kunde bota. Då fick han höra talas om en gumma, som brukade bota skärvan, å skickade efter henne. Hon lovade att göra pojken bra, å gav honom medicin, som hon själv lagat till. När medicinen var slut, var pojken frisk. Hon ville inget ha för hjälpen, men läkaren

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Skärva.

2831

gav henne 500 kronor. "Jag har varit emot kvacksalveri förr," sa han, "men nu ska jag inget säga."

Mot gulsot brukte de skava dän de gula, som blir på väggarna i gamla hus å ta in. Men då ska jag säga ett medel, som hjälper precis. En ska bara ta å skjuta två gulspinkar å äta upp. De var en bryggare nere i Rydaholm å han hade en son som hade gulsot, å han hade sökt läkare, men ingenting hjälpte. "Då ska jag säga Svensson, hur I ska göra," sa jag. "Ta å skjut ett par gulspinkar å ge honom." - "Inte kan vi få de i honom," sa han. "I behöver väl inte säga de åt honom. Ta å gör en köttbulle åt en!" De gjorde så, å pojken blev frisk å har aldrig haft gulsot sen.

De påstod, att pepparrotsvatten skulle hjälpa

Gulsot.

Vattensot.

2831

mot vattensot. Man tog å rev pepparrot å blandade i vatten å tog in.

Mot matleda gav de in både löss å avföring .

Vid Mistelås bodde det förr ett par mamseller, som mixtrade med medicin. Jag fick matleda en gång å kunde inte äta på 14 dar. Så var jag hos dem med ett lass ved, å jag undrar, om inte de hade hört, att jag inte kunde äta, för jag blev bjuden på kaffe, å jag ger mej tusan på, att det var både löss å avföring i'et. "Fy tusan," sa jag, när jag hade druckit ett par klunkar, "det smakar ju bara skit," De bara skrattade, men jag blev i alla fall bra, antingen det berodde på kaffet eller ej.

Om en ble gastakramad skulle de' hjälpa att "måla"

Matleda.

Gastakram-
ning.

2831

tre gånger på armen. Om en kom till samma ställe alla tre gångerna, var de inget, men om fingrarna krymte ihop, så att det blev mindre och mindre avstånd, var en gastakramad å då hjälpte "målandet".

Ett annat sätt var att ta hår i nacken på den gastakramade, tända på å låta'n lukta på.

Mot kikhosta var det bra att drick mærramjolk, å det gör de än.

Barn kan få torsken, då de bli alldeles skinnlösa i munnen. Om det är en flicka, ska en ta gödsel efter en häst, klämma den mellan händerna å pressa ut saften. Den saften ska barnen sen ta in i mjölk eller vatten. Varv det en pojk, som var sjuk, skulle det va gödsel efter en mærr.

Kikhosta.

Torsken.

Mot tandvärk är det bra att lägga riven
pepparrot på armen. Armen svullnar opp men tandvärken försvinner.
Det har jag själv sett. Så har jag hört talas om, att en ska
pela tanden med en spik eller nål, som en sen slår in i ett träd,
men jag vet inte om det är nå't att rätta sej efter.

Mot reumatism å värk är det bra att
bära ett kattsinn, helst rått å oberett, för annars går elektri-
citeten ur'et. Ett kattsinn är så fullt med elektricitet, så om
en stryker en katt över ryggen i skumme, sprutar gnistor ur vart-
enda hår. Jag har själv gått med ett kattsinn, så jag vet att det
hjälper.

Tandvärk.

Reumatism.

Reumatism.

J. e.
2831

Julakvällen kunde en få se sin tillkommande. Å te å mä, att hon kom till en med tvättvatten å handduk. Här var en gubbe, som hette Johannes, å han såg sin tillkommande på så sätt, men hur det i själva verket gick till vet jag inte,

Se sin tillkommande.

*Gref
H. A.*

2831

Det var mest om de älskade någon å inte fick Nedsättning.
genkärlek, som de tog å "satte ner" honom. De skulle gå efter den
person till kyrkan å stiga tre gånger i hans eller hennes fotspår å säga:
"För att jag inte fick dig, ska du aldrig bli gift."

W. a. / J. g.
2831

Årsgång.

Ska en gå årsgång, ska en gå ut julaftonskväll. Det är inte alla som se nå't, utan egentligen bara de, som är födda på en söndag. Det ä jag, å därför se jag mö'et. Vill en va riktigt säker på sin sak, ska en inte säja nå't sen sola gått ner, men då kan en också få se märkeliga saker. En del ä så rädda te få se nå't den kvällen, så de töra inte gå ut, men har en sett nå't, som en ä rädd för å inte vill se om, ska en bara tala om'et för någon, men inte samme dag, för det ä falit, då kan en bli sjuk. Sen behöver en allri va rädd att få se den saken mer. Jag förstod en gång att mi flicka hade sett nå't, för hon var så tyst å pörken, men då sa jag te'na: "Om du ser nå't, barn, så tala bara om'et för me, så behöver du allri va rädd," å hon såg'et allri sen. Jag själv har allri varit rädd för sånt.

Skriv endast på denna sida!

Årsgång.

Årsgång.

Om man ser nå't julaftonskväll, kan en bestämma, när det ska ske bara genom att titta på klockan. En går en timme fram i tiden å låter den beteckna januari å de tolv följande timmarna får beteckna var sin månad. Om man t.ex. ser nå't första gången ve kl. sex på kvällen, betyder tiden 6-7 januari. Det en sen ser t.ex. mellan 8/9 inträffar i mars.o.s.v.

Ma/g:9
2831

Årsgång.

Hur man bestämmar tiden.

- 39 -
ACC. NR. 2831

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Upptecknat av:
Härad: Adress:
Socken: Berättat av
Uppteckningsår: Född år i

N:o 189

Uppteckningen rör

Förutsäga döds
fall.

Jag brukar se en hel del om jula-
kvällarna, men jag talar aldrig om det för någon människa sen
en gång jag fick förargelse, för att jag talade om, vad jag sett.
Det var en julafton vi hade varit oppe vid herrgården som van-
ligt. När vi gick ut, stannade jag på trappan å sa till rättarn:
"Nästa jul kommer inte alla, som ha va't med i kväll, att va
med." - "Hur vet du de'?" sa rättaren. - "Jo, jag har sett de,"
sa jag. - "Vem är det som ska dö?" frågade han. "De' blir fru
Hultin, frökens moster, å hon kommer att dö i mitten av november.
Å de' gjorde hon också, hon dog den 13 november. Jag märkte inget
kostigt på hela kvällen under det vi åt å sjöng psalmen, men just
när fru Hultin reste sig från bordet å gick ut, såg jag henne utan

Skriv endast på denna sida!

huvud. Då tog jag opp klockan å såg, att det skulle ske i mitten

av november. Men sen bar rättarn fram vad jag sagt till fröken

Schmitterlöw å til å med att de sa det till fru Hultin, så jag fick

mycket obehag av, att jag inte kunnat tiga.

Aa/B:i
2831

Tydor.

En del brukade gå ut julakvällen å fråga ut i luften, om det var någon som skulle dö under året, å så fick de svar genast. Det hördes ur luften. Men skulle det lyckas, fick de inget säja från solens nedgång och till dess de frågade. Ibland kan man få höra psalmsång från en gård, när man går ute en julkväll, å man hör det så tydligt, så man kan säja vilken psalm det är. Det varslar om lik i det huset.

Tydor.

N. a. / J. g.
283

Möta liktåg.

Förr brukade jag varje julafton få fara ner te sex-tåget efter post å julklappar, som de kunde vänta. Å så en julafton mötte jag på vägen ett liktåg, å jag såg. att det kom från Loshyltan. Då förstod jag, att nå'n skulle dö där, under året, å när jag tittade på klockan, såg jag, att det skulle bli i mitten av januari. Hästarna för likvagnen var små som bockar å mänskorna småväxta som barn, å när jag kom körande, delade de på se å gick åt båda sidorna, så att jag körde liksom mellan två murar. En behöver aldrig vara rädd, att en ska göra sådana nå't illa, för de gå aldrig i hästtravet. Den 16 januari dog en i Loshyltan, som jag hade sett,

Möta liktåg.

Småland
M. H.
Mistula
4/10 1930

- 43 -
Cyggar Allt hävande
Ber. Carl Ryhman

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

N:o
10:8
2831

Vårfrudags-
sed.

Vårfrudagsafton skulle alla lägga sej i solakvällen för att under året bli färdiga med kvällssysslorna å inte behöva gå subba tills långt in på natten. De brukade skrämma barnen med, att om de inte la sej i tid, kom tranan å smutsade i deras bädd, å de' var de så rädda för.